

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗЛОВЖИВАНЬ ВЛАДОЮ АБО СЛУЖБОВИМ СТАНОВИЩЕМ

Студент освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» за спеціальністю «Правознавство» Швець Ольга Петрівна.

Відповідно до ст. 19 Конституції України посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами нашої держави. Від реалізації цього положення значною мірою залежить нормальна та правильна діяльність державного апарату, функціонування підприємств, установ і організацій, забезпечення реалізації конституційних прав та свобод людини і громадянина, законних інтересів юридичних осіб. На вирішення цих питань повинні бути спрямовані зусилля усіх службових осіб владних органів. Однак, службові особи нерідко зловживають владою або службовим становищем. Своїми протиправними діями вони серйозно порушують нормальну роботу органів державної влади і місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій різних форм власності, завдають великої шкоди державним і громадським інтересам, охоронюваним законом правам та інтересам окремих фізичних та юридичних осіб, підривають авторитет держави.

Ефективна протидія цим злочинам потребує розроблення питань криміналістичної характеристики цих протиправних діянь.

Відповідно до ст. 364 КК України зловживання владою або службовим становищем, тобто умисне, з метою одержання будь-якої неправомірної вигоди для самої себе чи іншої фізичної або юридичної особи використання службовою особою влади чи службового становища всупереч інтересам служби, якщо воно завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб.

За способом вчинення дані злочини, поділяють на дві загальні групи: 1) прості злочини - вчинені шляхом безпосереднього зловживання владою, службовим становищем або службовими повноваженнями; 2) складні злочини - вчинюються у сукупності з іншими злочинними діями (наприклад службовим підробленням).

Серед типових способів вчинення зловживань владою або службовим становищем можна виокремити надання незаконних послуг, пільг та переваг,

привласнення або незаконне використання держаного чи колективного мана, невиконання службових обов'язків тощо.

Особу злочинця, як елемент криміналістичної характеристики зловживань владою або службовим становищем представляють службові особи, зокрема представники влади.

Об'єкти слідоутворення зловживань владою або службовим становищем умовно можна об'єднати в такі основні групи: документи; предмети; приміщення; товарно-матеріальні цінності та грошові кошти; електронні носії інформації; пам'ять людей. Водночас найбільше значення серед них мають документи.

Таким чином, найбільш вагомими елементами криміналістичної характеристики зловживань владою або службовим становищем є відомості про способи вчинення цього злочину, особу злочинця та типові сліди. Вони утворюють певний орієнтир у розслідуванні кримінальних проваджень за фактами вчинення зазначених протиправних діянь.